

אלא מעתה שושבינין למה מפה למה –

But now; why the chaperons, why the cloth

OVERVIEW

The גמרא asked, now that we say בקי אין בהטייה what is the purpose of having the דם (for the וכלה וחתן) and what is the purpose of the cloth to check for דם. גמרא as the explanation of this? There is a dispute between רש"י and תוספות

פירש בקונטרס כיון שהן בקי אין לבעול בלא דם שמא יטה והיא לא תסיק אדעתה שהטה - בקי אין לבעול (אלא מעתה), since they are question (of מעתה) רבא בר רב חנן' explained s' רש"י without extracting דם, there is the possibility that perhaps he will be יטה, and it will not enter her mind that he was מטה, so of what avail is the שושבינין ומפה since he can falsely claim טענת בתולים (for he was מטה and there was no דם) -

ומשני דשושבינין ומפה הם שאם לא יטה ויבעול בעילה גמורה ויאבד המפה - And אביי answered that the purpose of the שושבינין ומפה is in a case where he was not מטה and was בעיל a גמורה and he may destroy the מפה; the שושבינין will see to it that this does not occur (this concludes the גמרא [and the פרש"י associated with it]). רש"י concludes -

ואם יטה ויאמר שלא מצא לה בתולים יכולה לומר עדיין בתולה אני - And if he will be מטה and claim that he did not find בתולים, she can claim, 'I am still a בתולה'. This concludes פירש"י.

תוספות disagrees:

וקשה לרבינו יצחק דאינו מתרץ ממה שהקשה לו¹ - And the ר"י has difficulty with פרש"י, for the אביי does not answer what רבא בר חנן asked of him -

דהוי ליה לשנויי דמסקא אדעתה לומר עדיין בתולה אני ועיקר התירוץ חסר מן הספר - For אביי should have answered that she has the presence of mind to claim, 'I am still a בתולה' (which רש"י mentions and the גמרא does not), so the main answer is lacking in the text!

תוספות offers his interpretation:

ונראה לרבינו יצחק כפירוש רבינו תם דדוקא משבת קא פריך דמפה שושבינין למה -

¹ The גמרא always knew that שושבינין ומפה can help when there was a גמורה; that was not the question. The essence of the question is that שושבינין ומפה cannot protect her from a swindler who will be בעיל בהטייה and will claim טענת בתולים. The answer to that question is that we are not concerned, for she can counterclaim, 'I am still a בתולה' (and she can prove it with the יין של יין חבית, etc.). This answer is not mentioned in the גמרא.

And the ר"י prefers the explanation of the ר"ת, that the question of why the need for מפה ושושבינין is only regarding שבת;² there is no need for מפה ושושבינין when the מצוה takes place on שבת -

דצריך לבעול בהטייה³ דמעשה⁴ בכל יום שעושין שושבינין אפילו בשבת -

Since (on שבת) it is necessary to be בעיל בהטייה (and there will be no דם בתולים), and nevertheless it is a common occurrence that we appoint שושבינין even on שבת; but for what purpose since there will be no דם for they are בהטייה!

ומשני שמא יארע שלא יטה ויבעול בעילה גמורה ויאבד דם בתולים -

And אביי answered that perhaps it may happen that he will not be מטה and will be בעיל a גמורה and he may destroy the דם בתולים if not for the מפה ושושבינין.

⁵ concludes that it is appropriate that the question is regarding שבת only:

והוא דומיא דטורד למה דפריך⁶ נמי משבת:

For then this question of מפה למה is similar to the previous question of למה, טורד, which was also asked regarding שבת only.

SUMMARY

The question of מפה למה was not what the purpose of the מפה is on weekdays (as רש"י explains), but rather why is the מפה necessary for שבת, since the בעילה must be done בהטייה.

THINKING IT OVER

⁷ From the previous⁸ writes that on שבת it is necessary to be בעיל בהטייה. From the previous⁸ it appears that even the אינו בקי is permitted בשבת בתחלה since he is considered part of the רוב. However since he is not בקי בהטייה, perhaps therefore the שושבינין and מפה are necessary!⁹

² However regarding the weekdays there was never a question, for (either) they are always גמורה and the בעיל בעיל גמורה (and even if he is בעיל בהטייה there is no difficulty for (as רש"י writes) she can always claim אני מטה).

³ See 'Thinking it over'.

⁴ Others amend this to דמעשים.

⁵ For seemingly from the גמרא it does not appear that the question of מפה למה is only regarding שבת.

⁶ See תוס' ד"ה לא on this עמוד [TIE footnote # 5].

⁷ See footnote # 3.

⁸ בד"ה רוב.

⁹ See סוכ"ד אות עב and מהרש"ל.